

Nadzieja życia wiecznego wg Łk – Dz

1. Jaka była treść nadziei Izraela w świetle oczekiwań zbawczych narodu wybranego w czasach Pana Jezusa (z punktu widzenia Żydów)

- Nadzieja związana jest z obietnicą Bożą. Nadzieja Izraela to nadzieja na spełnienie przez Boga obietnic danych ojcom, Choć termin „obietnica” nie występuje w ST, to jednak idea obietnicy jest obecna od dawna (por. Rdz 3,15). Przeczytajmy Dz 13, 32n: (ojcowie otrzymali zapowiedź, z której realizacji mogą się cieszyć ich dzieci)

- Jakie są najważniejsze obietnice dane ojcom?

a. Zobaczmy Rdz 12,2-3. Co Bóg obiecał Abrahamowi? (ziemię, potomstwo...)

- W jaki sposób Bóg potwierdził te obietnice po przybyciu do Kanaan wg Rdz 15, 4-21? (przez przymierze)

- Jednak zdobycie Kanaan w czasach Mojżesza i Jozuego (XIII w.) nie było całkowitym spełnieniem obietnicy. Naród stale był zagrożony i wypróbowany. Sama ziemia nie zapewniła mu szczęścia.

Przeczytajmy zapowiedź proroka Zachariasza 8, 10 – 13 (z kon. VI w.). Idea ziemi obiecanej Kanaan przekształci się w ideę ziemi eschatologicznej w Królestwie Bożym, w którym uczestniczyć będzie tylko wierna reszta (Iz 57, 13; 60, 21; 65, 9).

b. Druga ważna obietnica została dana Dawidowi. Przeczytajmy 2Sm 7.

Czego ona dotyczy? (wiecznego panowania jego potomka o szczególnej relacji królewskiego potomka z Bogiem: Bóg – Ojcem, Król – Synem Bożym) Ta obietnica była ściśle związana z obietnicą daną Abrahamowi.

Obietnica dla Dawida nie wypełniła się jednak przed Chrystusem. Tron Dawida upadł ostatecznie w VI w. przed Chr. Również ta obietnica doznaje przekształcenia. W Jezusie Chrystusie znajdzie pełne urzeczywistnienie: On jest Królem w Królestwie, które głosi, a które jest też ziemią obiecaną Abrahamowi. Sam jest Synem Bożym w sensie ścisłym, a przy tym udziela synostwa wszystkim narodom, co jest też realizacją obietnicy dla Abrahama liczego potomstwa.

Obie wielkie obietnice ostatecznie zbierają się w jedno, stąd Łukasz pisze o nich w liczbie pojedynczej. Przeczytajmy: Łk 24, 49; Dz 1,4; 2,33; 2,39; 7,17; 13,23.32; 26,6

- Z powodu jakiej nadziei Paweł jest prześladowany przez Żydów wg Dz 26, 6-7 i 28, 20? (mesjańskie zbawienie)

- Skoro Żydzi żywią tę samą nadzieję, co Paweł, dlaczego jest prześladowany z powodu tej nadziei? Czy jest jakaś różnica?

- Różnica jest w sposobie realizacji tej obietnicy.

- Za co Paweł jest sądzony w Dz 23, 6 i 24, 21? (nadzieja na zmartwychwstanie umarłych)

- Czy Żydzi nie oczekiwali zmartwychwstania? - Dz 24,15; 26,6 – 8

Początkowo Izrael nie miał wiary w życie pozagrobowe (które sprowadzono do jakiegoś trwania po śmierci jako „cienie” (hebr. refaim). Dopiero w ostatnich dwóch stuleciach przed Chr. Idea zmartwychwstania umarłych stała się żywa, co widać w np. w 2Mach 7, 11. 14; Dn 12. Nadzieja na zmartwychwstanie raczej łączy Pawła z Żydami (przynajmniej niektórymi ugrupowaniami, np. faryzeuszami).

- W jaki sposób wg Pawła Bóg spełnił tę nadzieję wg Dz 13, 32n?

(Najpierw przez wskrzeszenie Jezusa, a następnie przez wskrzeszenie umarłych w Jezusie (Dz 4,2)

-Gdzie jest rozdzielenie z Żydami?

(w kwestii roli, jaką w tym odgrywa zmartwychwstanie i osoba Jezusa) Ogólnie Żydzi spodziewali się zmartwychwstania, ale nie umieli przyjąć, że Bóg zrealizował to tak konkretnie w Jezusie wraz że przez to wypełnił pozostałe dwie wielkie obietnice dane Abrahamowi i Dawidowi. Ta różnica jest istotną treścią wiary chrześcijańskiej, jej wyznacznikiem.

2. Jaka jest natura Zmartwychwstania ciała wg Łk i Dz

Św. Łukasz ukazuje naturę zmartwychwstałego ciała w relacji do Jezusa zmartwychwstałego, akcentując dwa aspekty Jego nowej egzystencji.

Jak mówi się o Zmartwychwstałym w Łk 24,5 oraz 24,23?

(„żyjący”, „żyje”)

Podobnie w Dz 1,3 pisze i Jezusie, że „ukazał się po męce jako żyjący”

Zobaczmy też w Dz 25, 19.

Jaka jest jednak natura (jakość) tego życia, którym się Zmartwychwstały? Warto sięgnąć do tekstów ST, szczególnie tych, które są wyraźne lub pośrednio przywoływane w NT.

Przeczytajmy Ez 37, 1-14. Choć nie ma w tym tekście jeszcze mowy o zmartwychwstaniu jednostki po śmierci, to jednak metafora narodowego odrodzenia po niewoli babilońskiej zawiera obraz i elementy składowe powstania z martwych. Ten „powrót ze śmierci do życia” dokonuje się za sprawą Bożego Ducha (por. Rdz 2, 7-8).

Również zmartwychwstanie sugeruje inny tekst Iz 53, 8-12, który mówi o śmierci Mojżesza – Sługi Bożego i jego życiu potem.

Św. Łukasz przytacza w Dz inny jeszcze tekst Ps 16 [15] jak dowód biblijny na zmartwychwstanie Mesjasza królewskiego, dawidycznego. Przeczytajmy Dz 2, 24-31 oraz 13, 35-37.

- Jaki stan jest przeciwny do zmartwychwstania (w. 10n)? (pozostanie w krainie śmierci i rozkład ciała).

- Czym ma różnić się egzystencja Mesjasza (ujrzy drogę życia w obecności Boga)

Przeczytajmy jeszcze dwa ważne teksty ze ST: Dn 12, 1-4. 13; 2Mch 7, 1-25; 12, 43n; 14, 37-46.

Podsumowując, możemy stwierdzić, że większość przeczytanych wyżej tekstów ze ST opisuje zmartwychwstanie w kategoriach życia. Jest to zatem podstawowy obraz wyjścia ze stanu śmierci. Przejście ze śmierci do nowej egzystencji wyrażane jest czasownikami „żyć”, „ożywiać”, „przywrócić / przywracać do życia”. Zatem zapowiadane zmartwychwstanie jest powrotem do życia. Jest ono najpierw związane z wskrzeszeniem ciała. Powstanie z martwych będzie wyższą formą życia, inną od doczesnej: to będzie przebywanie w Bożej obecności (Ps 16), życie bez końca (2Mch).

Stąd jeśli św. Łukasz w Łk – Dz określa stan Jezusa po zmartwychwstaniu słowem „żyjący”, to nawiązuje do przywołanej tradycji ST-u, wskazuje na nową egzystencję jako skutek przejścia do nowego życia, zmartwychwstania. To nowe życie jest ważniejsze od samego zmartwychwstania, które doń prowadzi. „Żyjący” wskazuje na pełne przywrócenie do życia / ożywienie Jezusa z Nazaretu.

b. Ale czytając dokładniej Łk – Dz, możemy zauważyć, że autor jeszcze uściśla jakość tego nowego życia.

- Przeczytajmy: Dz 2, 27. 31; 13, 34.35. 37, a także Łk 20, 36.

- Jak w świetle tych tekstów określamy koniec życia człowieka na ziemi? (nie tyle śmierć, co rozkład i unicestwienie)

- Jakim terminem przeciwnym zdefiniujemy za autorem nowe Życie? (niezniszczalność)

Niezniszczalność oznacza najpierw, że nie zagraża już jej śmierć i jej konsekwencje (rozkład), ale też zakłada transformację ludzkiej kondycji.

- Przeczytajmy Dz 13, 32 – 34.

- Do jakich tekstów ST-u odwołuje się autor? (Ps 2, 7; Iz 55, 3 i Ps 16, 10)

Przez te teksty autor pokazuje jakość nowego życia, które jest efektem przemiany, transformacji. Autor przytacza Iz 55, 3 i wyjaśnia go Ps 16, 10, by podkreślić, że obietnice

mesjańskie zapowiadały, że Mesjasz „nie ulegnie rozkładowi” (por 13, 35). Nie spełniły się one na Dawidzie, bo ten uległ rozkładowi w grobie. Autor interpretuje tę zapowiedź z Ps 16 jako obietnicę zbawienia Izraela i wskazującą na sposób wypełnienia nadziei Izraela. „Wierne / święte sprawy Dawida” związane są z niezniszczalnością (Dz 13, 35). Obietnice dla Dawida nigdy nie wypełniły się w wymiarze ziemskim, bo wszyscy królowie z tej dynastii pomarli, bo podlegali zniszczeniu, procesowi umierania. Jeśli Bóg chciał wypełnić te obietnice wiecznego królestwa musiał usunąć przeszkodę, czyli śmiertelność i zniszczalność. Według Pawła głoszącego do Żydów wg Dz 13, 32n ta obietnica wypełniła się dzięki zmartwychwstaniu Jezusa i Jego przemianie, zdobyciu niezniszczalności nowej kondycji Zmartwychwstałego, „że nie miał już nigdy ulec rozkładowi” (w. 34).

W konsekwencji ta transformacja, której doświadcza Jezus, staje się udziałem ludu Bożego, który może wiecznie królować z Bogiem i doświadczać spełnienia – w nowym wymiarze – także obietnic dla Abrahama. Ale przy tym rola, jaką w tej realizacji Bożych obietnic dla Izraela spełnił Jezus, jest istotą rozdźwięku między chrześcijaństwem a judaizmem, który do dziś nie doświadczył innego spełnienia Bożych obietnic.

Gdyby odrzucić Jezusa i spełnienie Bożych obietnic w Nim, trzeba by zakwestionować wierność Boga lub uznać Boga za kłamcę.